

2026-03-13

Dnr:
Komm2026/00124

Svenska Uneskorådets verksamhetsberättelse 2025

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	3
TVÄRSEKTORIELL VERKSAMHET	3
INTERNATIONELLT SAMARBETE	4
Unescos 43:e generalkonferens	4
Centrala styrelsefrågor och uppföljning	4
Det nordiska samarbetet	5
Övriga nationalkommissioner	6
ARBETET I SVERIGE	6
Högnivåmöte i Stockholm	7
Svenska Unescopriset	7
Fokus på unga	7
LUCS	7
UTBILDNING	8
UTBILDNING FÖR HÅLLBAR UTVECKLING	8
UTBILDNING FÖR FRED	8
VUXNAS UTBILDNING OCH LÄRANDE	9
VETENSKAP	9
UNESCOPROFESSURER	9
ETISKA PERSPEKTIV PÅ TEKNIKUTVECKLING	10
HAV	10
BIOSFÄROMRÅDEN OCH GEOPARKER	11
KULTUR	11
EN MÅNGFALD AV KULTURYTTNINGAR	11
MONDIACULT	12
KULTURARV	12
VÄRLDSARV I SVERIGE	12
UNESCOS NÄTVERK FÖR KREATIVA STÄDER	13
KOMMUNIKATION OCH INFORMATION	13
JOURNALISTERS SÄKERHET OCH PRESSFRIHET	14
VÄRLDSMINNESPROGRAMMET	14
DEMOKRATINS RÖSTBÄRARE	15
RÅD OCH UNDERLAG TILL REGERINGEN	15
INFORMATION OM UNESCO	16
SVENSKA UNESCORÅDET I MEDIA	17
DEBATTARTIKLAR OCH OPINIONSILDNING	18
SYNLIGHET GENOM EVENEMANG	18
HANDLÄGGNING OCH SAMORDNING AV UNESCOÄRENDEN	18
FÖRETRÄDA SVERIGE I UNESCO	19
MILJÖ OCH KLIMAT	19
FINANSIELL REDOVISNING	20
SVERIGES BIDRAG TILL UNESCO	20
Avgifter till Unesco och ICCROM	20
Stöd via Sida	20
UNESCORÅDETS EKONOMISKA REDOVISNING	21
RÅDET OCH KANSLIET UNDER 2025	22
KANSLIET	23

Inledning

Svenska Unescorådets uppdrag framgår av kommittédirektiv till Svenska Unescorådet (dir. 2013:123) och ett årligt regleringsbrev som regeringen beslutar om. Svenska Unescorådet ska vara Sveriges nationalkommission till Unesco och har som huvudsakligt uppdrag att:

- bistå regeringen med råd, underlag, förslag och yttranden,
- informera, sprida kännedom om och skapa intresse i Sverige för Unescos verksamhet,
- handlägga och samordna ärenden som Sverige har tagit emot från Unesco eller som rör Unescos verksamhet,
- i förekommande fall företräda Sverige i Unesco,
- samverka med andra berörda myndigheter och organisationer i frågor som rör Unescos verksamhet och
- samarbeta med andra länders motsvarande nationalkommissioner, särskilt i de nordiska länderna och i Europeiska unionens medlemsländer.

Rådet består av tio ledamöter som utses för fyra år i taget. Ledamöterna är verksamma och besitter expertis inom Unescos ansvarsområden – utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation. Unescorådets löpande arbete leds av en generalsekreterare med stöd av ett kansli. Rådet ska bidra till att genomföra Sveriges strategi för samarbete med Unesco (2022–2025), som fastställs av regeringen. Därtill arbetar rådet med utgångspunkt i strategin för Svenska Unescorådets verksamhet i Sverige (2023–2026), som Svenska Unescorådet beslutar om.

Enligt regleringsbrevet ska Svenska Unescorådet senast den 31 mars 2026 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) lämna en redogörelse för hur verksamheten har bedrivits under 2025. I det följande redogörs för Unescorådets verksamhet med utgångspunkt i uppdragsbeskrivningen ovan. Inledningsvis redogörs för tvärspektoriell verksamhet. Sedan beskrivs utvecklingen inom Unescos fyra mandatområden: utbildning, vetenskap, kultur samt kommunikation och information. Därefter ges en bild av hur Unescorådet har arbetat gentemot regeringen och med sitt kommunikativa uppdrag. Slutligen redogörs för den finansiella utvecklingen samt rådets och kansliets sammansättning.

Tvärspektoriell verksamhet

Unesco har under 2025 fortsatt vara en viktig arena för internationellt samarbete, kontaktbyggande och genomförande av svenska utbildnings-, kultur- och utrikespolitiska prioriteringar. Svenska Unescorådet har upprätthållit och fördjupat samarbeten med de breda

nätverk i Sverige som berörs av och är kopplade till Unescos mandatområden. Här ingår ett stort antal myndigheter, civilsamhällesorganisationer och experter, liksom FN-organisationer i Sverige.

Ett par av de centrala teman som präglat året är en bred och djup samverkan med nationella och nordiska aktörer samt en internationell utblick och påverkan genom deltagande i internationella möten och processer. Genom denna internationella närvaro skapas möjligheter att föra fram Sveriges prioriteringar – såsom yttrandefrihet, jämställdhet, öppen vetenskap och demokrati – på den internationella arenan, i enlighet med Unescorådets strategier för verksamheten.

I detta avsnitt redogörs för tvärssektoriell verksamhet som sträcker sig över Unescos fyra mandatområden.

Internationellt samarbete

Det internationella samarbetet är en viktig uppgift för Svenska Unescorådet och samarbetet med Sveriges delegation vid OECD och Unesco i Paris (Sveriges delegation i Paris) är en hörnsten i detta. Unescorådet för också en dialog med Unescos sekretariat i Paris i olika frågor. Till detta kommer ett nära och aktivt samarbete med övriga nordiska nationalkommissioner och med andra för arbetet relevanta nationalkommissioner.

Unescos 43:e generalkonferens

Generalkonferensen är Unescos högsta beslutande organ och samlar alla medlemsländer vartannat år. I år ägde generalkonferensen rum i Samarkand, Uzbekistan, 30 oktober till 13 november. Det var första gången på 40 år som generalkonferensen anordnades utanför Unescos högkvarter i Paris, något som medförde framför allt logistiska utmaningar.

Generalkonferensen utgör en viktig plattform för att främja Sveriges prioriterade områden under Unescos mandat. I nära samarbete med Sveriges delegation i Paris och Utbildningsdepartementet samordnade Svenska Unescorådet Sveriges deltagande. Den svenska delegationen till generalkonferensen bedrev ett aktivt arbete i alla kommissioner och fick därmed bra genomslag för svenska prioriteringar, t.ex. gällande Unescos effektivitet och transparens, jämställdhet, yttrandefrihet och rätten till utbildning. I anslutning till generalkonferensen genomfördes även ungdomsforum och möte med nationalkommissionerna.

Centrala styrelsefrågor och uppföljning

Bevakningen av Unescos styrelsemöten i mars och oktober har varit en viktig prioritering under året. USA:s översyn av sitt medlemskap i Unesco har präglat mycket av arbetet och i juli kom beskedet att USA lämnar organisationen.

USA:s agerande har inneburit merarbete för såväl medlemsstaterna som sekretariatet. Under våren kretsade diskussionerna runt det osäkra läget och de beslut om finansiella åtgärder som Unesco vidtog. Efter USA:s beslut om utträde, försvårades styrelsens beslutsprocess av oklarheter kring huruvida USA fortfarande skulle betala återstående medlemsavgifter. För

svensk del har det varit viktigt att kostnaderna inte förs över på kvarvarande medlemsstater och att processen hanteras korrekt och transparent. Vidare har utkastet till fyraårigt arbetsprogram (C/5) för perioden 2026–2029 varit föremål för inspel och tätt nordiskt samarbete under året. Bedömningen har varit att utkastet väl återspeglar svenska prioriteringar med ett ökat intersektoriellt fokus. En fråga som dock kom att kräva intensiva insatser av Sveriges delegation i Paris, tillsammans med framför allt Island, var föreslagna försämringar gällande jämställdhetsbegrepp. Efter aktiva åtgärder blev språket återställt och sedan fastställt på generalkonferensen. Mycket positivt var också att arbetsprogrammet för första gången innehåller en tydlig referens till ”*sexuality education*”.

Ytterligare en central fråga under året har varit val av ny generaldirektör för Unesco. Efter beredning under styrelsemötena valdes Khaled El-Enany från Egypten till generaldirektör vid generalkonferensen i Samarkand.

Uppföljningen av Unescos verksamhet utgör en viktig uppgift för Svenska Unescorådet. Den görs delvis genom löpande bevakning och skriftlig rapportering i slutet av året, men även i samband med det årliga nordiska givarmötet Annual Review Meeting, som pågår under flera dagar. Mötet ger möjlighet att, tillsammans med Sveriges delegation i Paris, Sida och övriga nordiska länder, få en fördjupad inblick i de verksamheter som finansieras av frivilliga bidrag. Svenska Unescorådets övergripande bedömning är att Unescos verksamhet är välfungerande och linje med svenska prioriteringar.

Det nordiska samarbetet

Samarbetet mellan de nordiska nationalkommissionerna är en värdefull del i Unescorådets verksamhet och bidrar till omvärldsbevakning, kompetensutveckling och framför allt stärkta påverkansmöjligheter. Genom samarbetet kan Sveriges budskap föras fram med större kraft och i fler sammanhang och det blir möjligt att bevaka svenska intressen på flera platser samtidigt, bland annat gällande kandidaturer till Unescos olika kommittéer och styrelser.

Norden har fått stort inflytande i organisationen, i synnerhet tack vare den samordning som sker mellan de nordiska nationalkommissionerna och Unescodelegationerna inför bland annat Unescos styrelsemöten och generalkonferens. En central roll i denna samordning har det nordiska land som innehar en plats i styrelsen, vilket under 2021–2025 har varit Island. Vid årets generalkonferens valdes Norge in i Unescos styrelse för perioden 2025–2029. Fram till slutet av 2025 ansvarade Sverige för samordningen av kommunikations- och informationsområdet. Efter generalkonferensen i november roterade ansvaret och Sverige tog över samordningen för kulturområdet.

Svenska Unescorådet deltog 2025 i det nordiska nationalkommissionsmötet på Färöarna, med syftet att dela information och positioner i relation till Unescoarbetet, framför allt inför generalkonferensen. Mötet gav också en fördjupad bild av Färöarna och deras Unescoengagemang.

Övriga nationalkommissioner

Det årliga europeiska mötet med nationalkommissioner arrangerades 2025 i Dublin, Irland. Samarbetet mellan europeiska nationalkommissioner är värdefullt genom att det ger såväl fördjupad kunskap som en god grund för samarbete i samband med andra evenemang. Denna gång diskuterades bland annat medie- och informationskunnighet och hantering av politiskt känsliga frågor runt Unescokoncept. Andra frågor som kan lyftas i dessa sammanhang är till exempel det kulturpolitiska toppmötet Mondiacult eller Unescos generalkonferens.

Samarbete har även inletts med ett trettiotal nationalkommissioner från hela världen på initiativ av tyska nationalkommissionen, Unesco och *University of Oxford*. Svenska Unescorådet deltog i december i en workshop för att utveckla projektet och kommer fortsatt att bidra i arbetet under 2026. Syftet är att ta fram metoder för förmedling av Unescokonceptens mervärde och bidrag till multilateralt samarbete. Arbetet ligger i linje med ett utvecklingsarbete som inleddes i Sverige i samband med den nationella konferensen 2024 för Unescos koncept, där Unescorådet undersökte möjligheter till konceptövergripande samarbete. Syftet är att stärka Unescos närvaro och öka synligheten i Sverige genom ett mer sammanhållet arbete inom och mellan de olika koncepten.

Arbetet i Sverige

I enlighet med direktivet till Svenska Unescorådet ska samverkan ske ”med andra berörda myndigheter och organisationer i frågor som rör Unescos verksamhet”. Unescorådet har i linje med detta uppdrag fortsatt att utveckla sin samverkan med Unescorelaterade aktörer i Sverige och internationellt under 2025.

Myndigheter såsom Diskrimineringsombudsmannen, Formas, Institutet för Språk och Folkminnen (Isof), Riksantikvarieämbetet, Sida, Skolverket, Statens Kulturråd och Vetenskapsrådet fortsätter att vara viktiga samarbetspartners, liksom akademiska institutioner såsom Sveriges unga akademi, Vetenskap och Allmänhet och Havsmiljöinstitutet, samt civilsamhällesorganisationer såsom FN-relaterade organisationer i Sverige (t. ex. FN-förbundet, Unicef, UN Women), Reportrar utan Gränser, Svensk Biblioteksförning, Hemslöjden, Folkuniversitetet, Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU), Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Sveriges barn- och ungdomsorganisationer (LSU), och Sveriges Lärare. Svenska Unescorådet har också fortsatt delta i MIK-nätverket som samordnas av Mediemyndigheten. Under året har Unescorådet även samarbetat med Kommittén för demokratins röstbärare och Stockholms stadsbibliotek.

Under 2025 anordnade Svenska Unescorådet ett möte med generaldirektörer och chefer med ansvar för Unescokoncept i Sverige för en fördjupad diskussion om synergier och utmaningar. Mötet var en uppföljning på den nationella konferens som Unescorådet arrangerade våren 2024 och syftade till att stärka arbetet med Unescos koncept och Unescos värdegrund i Sverige. På mötet deltog Riksantikvarieämbetet, Isof, Naturvårdsverket, Riksarkivet, Kungliga biblioteket och Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Högnivåmöte i Stockholm

I maj stod Sverige värd för ett besök från Unesco, då assisterande generaldirektörerna för utbildningssektorn respektive kommunikations- och informationssektorn kom till Stockholm. Syftet var att diskutera samarbetet mellan Unesco och Sverige, prioriterade frågor och hur samarbetet kan stärkas och effektiviseras. Fokus låg på utbildning, kommunikation och information, samt Ukraina – tre områden som är prioriterade i Sveriges samarbete med Unesco. Mötet bidrog till fördjupad dialog och stärkt samverkan, framför allt i relation till Regeringskansliet, men även med Riksdagens utbildnings- och kulturutskott samt med Sida.

Svenska Unescopriset

Svenska Unescopriset uppmärksammar en person, organisation eller ett projekt som gjort en framstående insats inom de Unescorelaterade områdena utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation och därmed bidragit till genomförandet av Svenska Unescorådets strategi för den svenska verksamheten. Unescopriset har delats ut sedan 2016.

År 2025 tilldelades Svenska Unescopriset Föreningen Poesi utan gränser i Uppsala för deras arbete med att genom poesi främja konstnärlig frihet och interkulturellt utbyte i Unescos anda. En tematisk utgångspunkt för priset var Unescos 2005-konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar, som fyllde 20 år under året. Prisutdelningen ägde rum på Uppsala stadsbibliotek och uppmärksammades av bland annat Uppsala Nya Tidning och Sveriges Radio. Priset lyftes även fram i samband med en poesivandring under ljusfestivalen Allt ljus på Uppsala i november.

Fokus på unga

Svenska Unescorådet har under året fokuserat på att inkludera unga och ungdomsorganisationer i verksamheten, både nationellt och internationellt. Syftet med detta fokus är att säkerställa att ungdomsperspektiv integreras i verksamheten samt att stärka ungas delaktighet i Unescorådets arbete, i linje med rådets strategi.

Samordningen och samarbetet mellan de nordiska ungdomsdelegaterna har fördjupats under året. Svenska Unescorådet har även fortsatt sina regelbundna terminsavstämningar med LSU.

Inför Unescos 43:e generalkonferens genomförde Unescorådets ungdomsdelegat en konsultation med unga, vilket gav värdefulla inspel till Sveriges positioner vid Unescos generalkonferens och dess ungdomsforum i Samarkand. Det nationella biosfärprogrammet fick under året för första gången två ungdomsrepresentanter, och Svenska Unescorådet deltog i deras introduktionsutbildning för att bredda synen på Unesco och uppmuntra tvärssektoriella aktiviteter.

LUCS

Föreningen för lokal Unesco-samverkan Sverige, LUCS, är Sveriges enda förening med Unesco-ackreditering. Samarbetet regleras genom en överenskommelse mellan LUCS och Svenska Unescorådet. Unescorådet har följt verksamheten i LUCS bland annat genom att delta på LUCS styrelsemöten som observatör. LUCS bidrog även till Unescorådets rådsmöte i

maj och en av Svenska Unescorådets ledamöter inledningstalade under firandet av LUCS 10-årsjubileum.

Utbildning

Utbildning är ett prioriterat område i Sveriges strategi för samarbete med Unesco och i strategin för Svenska Unescorådets verksamhet i Sverige. I strategin för arbetet i Sverige lyfts bland annat livslångt lärande och utbildningens roll för hållbar utveckling fram. Inom utbildningsområdet har arbetet under 2025 huvudsakligen kretsat kring nedan tematiska områden.

Utbildning för hållbar utveckling

Under 2025 anslöt sig Sverige, genom Skolverket, till två av Unescos flaggskeppsprogram för utbildning för hållbar utveckling. Det ena är *Education for Sustainable Development Network 2030* (ESD-Net 2030), som syftar till att stärka länders arbete med utbildning för hållbar utveckling. Det andra är *Greening Education Partnership* (GEP), ett initiativ som fokuserar på att genom utbildning motverka klimatkrisen. Anslutningen till programmen bygger på ett arbete som pågått sedan 2023, då Svenska Unescorådet inledde samtal med Utbildningsdepartementet och Skolverket. Under processen har Svenska Unescorådet haft en koordinerande och stöttande roll och har bidragit till en stärkt ansökan och ökad förståelse för programmet.

Mål, prioriterade perspektiv och inriktningar inom ESD for 2030 och GEP ligger väl i linje med Svenska Unescorådets vägledande strategier, som bland annat betonar livslångt lärande, hållbar utveckling och utbildningens roll för de globala målen. ESD-Net 2030 stöttar medlemsländer i att implementera det globala ramverket *Education for Sustainable Development for 2030*, som ska vara ledande i Unescos arbete för utbildning för hållbar utveckling fram till 2030. GEP har ett mer specifikt fokus på klimatundervisning genom fyra pelare: skolmiljö, läroplaner, lärarutbildning och samhällsengagemang.

Svenska Unescorådet deltar även i en referensgrupp till ett forskningsprojekt vid Karlstads universitet, det s.k. IMP>ACT-projektet (*Impact Assessment for Action Competence*) och har bidragit med inspel på bedömningsramverk för hållbarhets- och klimatutbildning. Projektet syftar till att bättre förstå och ge rekommendationer om hur man kan mäta vad elever faktiskt lär sig i om hållbarhet och klimatförändringar.

Utbildning för fred

Under 2025 blev Svenska Unescorådet Sveriges fokuspunkt för Unescos rekommendation om utbildning för fred, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling (2023). Uppdraget innebär att följa Unescos implementeringsarbete med rekommendationen, utbyta erfarenheter med andra medlemsländer och sprida goda exempel och initiativ från Unesco till svenska intressenter för rekommendationen.

I samband med att en av Unescos chefer från utbildningssektorn besökte Stockholm för *The Nobel Prize Teacher Summit*, bjöd Svenska Unescorådet in RFSU, Sida, Skolverket och Sveriges

Lärare till ett möte. Syftet var att informera om Unescos arbete inom utbildning med fokus på lärande för hållbar utveckling, allsidig sexualundervisning och utbildning för fred enligt Unescos rekommendation från 2023. Tillsammans med Unesco och Rädda Barnen uppmärksammade Svenska Unescorådet vikten av utbildning i en debattartikel, där behovet av investeringar i utbildning som avgörande för fred, demokrati och hållbar utveckling betonades.

Vuxnas utbildning och lärande

Under året har arbetet med *Global Report on Adult Learning and Education (GRALE)* påbörjats. Rapporten, som är den sjätte i ordningen, beräknas vara klar för publicering av Unesco våren 2027. De nationella bidragen består av två enkäter som berör ramverket *Marrakech Framework for Action* och rekommendationen för vuxnas utbildning och lärande (2015). Under insamlingen av underlag från Sverige har Svenska Unescorådet stått för samordningen och för kontakterna med civilsamhällesorganisationer. Utbildningsdepartementet ansvarar för enkätsvaren.

Samarbetet mellan kansliet och *UNESCO Institute for Lifelong learning (UIL)* har stärkts under året då Svenska Unescorådets generalsekreterare utsetts till ledamot i UIL:s styrelse.

Vetenskap

Flera frågor inom vetenskap, såväl rörande naturvetenskap som humanvetenskap, är prioriterade frågor i strategierna som styr Unescorådets verksamhet. Arbetet inom vetenskapsområdet har 2025 huvudsakligen kretsat kring nedan tematiska områden.

Unescoprofessurer

Unescoprofessurprogrammet syftar till att stärka forskning, utbildning och kunskapsutbyte inom Unescos mandat genom att främja internationellt samarbete och nätverk mellan lärosäten, forskare och andra samhällsaktörer.

Unescorådet koordinerar det svenska Unescoprofessurprogrammet, som vid utgången av 2025 hade sex Unescoprofessurer på sex svenska universitet, inklusive en så kallad *co-chair* med Ca' Foscari universitetet i Venedig, Italien. Svenska Unescorådet har stöttat ansökningar om förlängning av tre Unescoprofessurer och deltagit i lanseringen av den nya *co-chairen* vid Luleå tekniska universitet.

Vidare arrangerade Svenska Unescorådet en nationell träff för Unescoprofessurer i juni, i samarbete med Stockholms universitet. Vid mötet deltog fem av de åtta professorer som Sverige hade vid tillfället, samt Unescorådets kansli. Syftet var att ge nätverket möjlighet att utbyta kunskap och erfarenheter, samt informera om aktuella händelser inom Unescos och Svenska Unescorådets verksamhet.

I samverkan med Vetenskapsrådet har Svenska Unescorådet tagit fram en nationell utlysning riktad till svenska lärosäten och forskningsinstitut för ansökan till Unesco om att bli innehavare av en Unescoprofessur. Den senaste utlysningen gjordes för fyra år sedan. Den

aktuella utlysningen omfattar fem tematiska områden som speglar Unescos kärnområden och strategiska mål: utbildning och livslångt lärande, hållbar utveckling, yttrandefrihet och rätten till information, kulturell mångfald och kommunikation, samt vetenskap, innovation och teknik.

Etiska perspektiv på teknikutveckling

I maj deltog Svenska Unescorådet tillsammans med Sveriges delegation i Paris, på det mellanstatliga förhandlingsmötet om Unescos rekommendation om etik och neuroteknologi. Förberedelsearbetet hade pågått sedan hösten 2024 och Svenska Unescorådet ansvarade för att samla in och sammanställa Sveriges skriftliga inspel på utkastet till rekommendationen, samt tog fram förslaget på svensk instruktion inför förhandlingarna. Förberedelserna innebar samordning och insamling av synpunkter från svenska experter, inklusive forskare och berörda myndigheter, samt deltagande i samverkansmöten inom nordisk krets och EU-krets. Sverige hade en inflytelserik roll i förhandlingsprocessen, och flera av de svenska inspelen beaktades i det slutliga utkastet där viktiga skrivningar om mänskliga rättigheter och jämställdhet fick genomslag. Det förhandlade utkastet antogs utan debatt på Unescos 43:e generalkonferens.

Vidare har Svenska Unescorådet spridit information om Unescos arbete med etik och AI till svenska aktörer, bland annat inom ramen för det nationella AI-agendanätverket som koordineras av RISE. Detta arbete har bidragit till ökad kunskap om Unescos arbete. Arbetet har bland annat lett till dialog med Myndigheten för digital förvaltning (Digg), som uppmärksammat och lyft Unescos arbete i sina rådgivande sammanhang. Vidare bjöd Post- och telestyrelsen i december in till en workshop som leddes av Unesco och som syftade till att stärka kompetensen hos ett urval svenska myndigheter vad gäller implementeringen av EU:s AI-förordning. Svenska Unescorådet deltog i workshopen.

Svenska Unescorådet medverkade även vid Skolverkets första samverkansforum för AI inom skolväsendet, ett initiativ som kommer att följas upp under 2026 och samla centrala aktörer för informationsutbyte och lärande. Därutöver ingår Skolverket i ett EU-projekt där Unesco anlitas för genomförandet, vilket visar på intresset och förtroendet för Unescos arbete med etik och AI.

Hav

Svenska Unescorådet deltar i den svenska kommittén för genomförandet av FN:s årtionde för havsforskning och samverkar inom ramen för denna med myndigheter och civilsamhällesorganisationer. Kommittén sammanträdde vid två tillfällen under året, med fokus på FN:s havskonferens i Nice och på framtida prioriteringar inom data, modellering, digitalisering och innovation.

Inom kommittén leder Svenska Unescorådet den operativa arbetsgruppen för havsmedvetenhet, som sammanträdde tre gånger under året. Arbetet har inriktats på att identifiera medborgarforskningsprojekt som verktyg för att stärka havsmedvetenheten hos olika målgrupper.

Biosfärområden och geoparker

Biosfärområdena i Sverige fungerar som modellområden för hållbar utveckling, lokal forskningssamverkan och utbildning. Inom ramen för samarbetet med Sveriges biosfärområden har Svenska Unescorådet bidragit till arbetet med en ny webbsida som lanserades i november. Webbsidan är ett led i en förbättrad och mer strömlinjeformad kommunikation kring de svenska biosfärområdena och kan ses som en digital nationell och lokal arena där kunskap och förståelse för globala problem och hållbar utveckling förmedlas.

Två biosfärområden har stått i fokus för Unescorådet under året: dels Storkriket i Skåne, som i september utsågs till Sveriges åttonde biosfärområde av Unesco, dels biosfärområdet Östra Vätternbranterna som Svenska Unescorådet medverkat till att stötta under hösten mot bakgrund av interna utmaningar. Arbetet med stöd till Östra Vätternbranterna fortsätter under kommande år.

Under året har en ansökan om att bli svensk geopark inkommit från Mineralriket, Filipstad till Sveriges geologiska undersökning (SGU). Svenska Unescorådet har, genom arbetet i den nationella kommittén, deltagit i granskningen av ansökan och har därmed kunnat föra fram Unescos prioriteringar inför en framtida Unesco-ansökan. Mineralrikets ansökan om att bli svensk geopark godkändes av SGU i december.

Kultur

Arbetet med skydd, användning och utveckling av kulturarv, samt värnandet om konstnärlig frihet är prioriterade frågor för Svenska Unescorådet enligt gällande strategier. Svenska Unescorådets arbete inom kulturområdet har under 2025 huvudsakligen kretsat kring nedanstående områden.

En mångfald av kulturyttringar

I februari hölls kommittémötet för 2005 års konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar i Paris. Sverige representerades av Kulturdepartementet, Kulturrådet, Svenska Unescorådet samt Sveriges delegation i Paris. I anslutning till kommittémötet arrangerade Sverige och Norge ett gemensamt sidoevenemang för att högtidlighålla konventionens 20-årsjubileum. Under temat ”Konstnärlig frihet: vägen framåt” hölls bland annat ett panelsamtal om konstnärlig frihet och mänskliga rättigheter. Syftet var att reflektera över framstegen i främjandet av konstnärlig frihet och samhällsengagemang.

Vid statspartsmötet i juni valdes Sverige in i konventionens kommitté för perioden 2026–2029. Under mandatperioden avser Sverige att prioritera frågor där Unescos arbete har en strategiskt viktig roll i FN-systemet, såsom stärkandet av mänskliga rättigheter, konstnärlig frihet, demokrati, icke-diskriminering och det civila samhällets roll i genomförandet av konventionen.

Mondiacult

Den internationella kulturkonferensen Mondiacult 2025 ägde rum i Barcelona. Vid årets konferens diskuterade den globala kulturagendan och kulturens framtid. Tillsammans med de övriga nordiska länderna arrangerade Sverige ett uppskattat sidoevenemang på temat kulturens roll i tider av kris, med fokus på Ukraina. Svenska Unescorådet deltog inte på plats men bidrog, i nära samarbete med Sveriges delegation i Paris, till förberedelserna och samordningen.

Under Mondiacult lanserades även den första globala rapporten om kulturpolitik, som ger en övergripande bild av det kulturpolitiska läget i världen och som lyfter fram kulturen som ett eget hållbarhetsmål. Rapporten fungerar som en vägledning för hur kulturpolitik kan stärka kulturella rättigheter, stödja utbildning inom kultur och konst, främja klimatåtgärder och digital omställning samt öka motståndskraften vid kriser. Svenska Unescorådet har spridit rapporten till relevanta aktörer i Sverige. Genom spridningen vill Svenska Unescorådet säkerställa att aktörer kan använda rapporten som vägledning för att integrera kultur i hållbar utveckling, utbildning och samhällsresiliens.

Kulturarv

Svenska Unescorådet har under året arbetat med skydd och främjande av både materiellt och immateriellt kulturarv. Under hösten 2025 lanserade Unesco ett virtuellt museum för stulna och försvunna kulturföremål, som en del i arbetet mot stöld och förstörelse liksom illegal handel av konst- och kulturföremål. Sverige nominerade sex föremål genom Riksantikvarieämbetet. Svenska Unescorådet stöttade myndigheten med bland annat extern kommunikation. De svenska föremålen hör till de mest visade i museet.

Det immateriella kulturarvet har också uppmärksammats av Svenska Unescorådet genom medverkan på en utbildningsdag arrangerad av Hemslöjden om Unescos konvention om tryggheten av det immateriella kulturarvet (2003). Det gav ett tillfälle att sprida information om Unescos och Svenska Unescorådets verksamhet inom kulturområdet. Dessutom har Sverige, tillsammans med Finland, nominerat Håvfisket i Torneälven till Unescos lista över mänsklighetens immateriella kulturarv, något som Svenska Unescorådet uppmärksammat i sina kanaler. Nomineringen väntas behandlas av kommittén under 2003-konventionens möte i december 2026.

På internationella kvinnodagen i mars medverkade Svenska Unescorådet på Kulturhuset i Stockholm i uppmärksammandet av kulturlivet i Afghanistan. Unescorådet kunde därigenom både visa på den förstörelse som skett och på det pågående arbete som Unesco bedriver för att stödja kulturarvet i Afghanistan idag.

Världsarv i Sverige

Under 2025 fortsatte Unescos världsarvskommittés granskning av världsarvet Laponia. I början av juli publicerades den rapport som Unescos världsarvscenter tillsammans med expertorganen ICOMOS och IUCN sammanställt efter platsbesöket i Laponia i maj 2024. Rapporten behandlades vid världsarvskommitténs 46:e möte i Paris och antogs utan

diskussion. I rapporten uttrycker Unesco kritik mot den eventuella gruvan i Kallak/Gallók som befaras medföra negativ påverkan på världsarvet. Rapporten innehåller nio rekommendationer för hur världsarvet ska kunna behålla sina unika värden.

Svenska Unescorådet deltog i mötet tillsammans med Sveriges delegation i Paris samt Riksantikvarieämbetet, som ansvarar för genomförandet av världsarvskonventionen i Sverige. Deltagandet gav Svenska Unescorådet större kunskap om ärendet kring Laponia och om hur världsarvskommittén arbetar.

Svenska Unescorådet deltog även i Föreningen Världsarv i Sveriges årsmöte, som gav en överblick över de svenska världsarvens verksamhet samt inkluderade en paneldiskussion om världsarvsförvaltning. Föreningen Världsarv i Sverige utgör en viktig plattform för kunskapsutbyte, informationsspridning om Unescos arbete och nätverkande med aktörer verksamma inom de svenska världsarven.

Unescos nätverk för kreativa städer

Under 2025 samverkade Svenska Unescorådet med de svenska kreativa städerna Östersund (gastronomi), Norrköping (musik) och Göteborg (litteratur) genom gemensamma aktiviteter i samband med konferenser, seminarier och det årliga nationella landsmötet. Vid det nationella mötet inrättades ett nationellt kommunikationsnätverk för att stärka samarbetet mellan de svenska kreativa städerna och öka nätverkets synlighet nationellt. Svenska Unescorådet följer och stödjer även det nordisk-baltiska nätverkets utveckling i dialog med de svenska medlemsstäderna.

Svenska Unescorådet stöttade i mars musikstaden Norrköping i dess roll som fokuspunkt och koordinator för Unescos internationella nätverk av musikstäder vid ett möte för kreativa städer i kandidatstaden Wuxi, Kina. Det svenska engagemanget bidrog till att lyfta centrala värderingsfrågor såsom jämställdhet, hållbar utveckling och transparens.

Under hösten antogs Lund som ny kreativ stad inom fältet litteratur av Unesco, vilket ytterligare stärker Sveriges representation inom nätverket. Under 2025 visade även andra städer intresse för att ansöka till nätverket. Vadstena kommun gick vidare med en intresseanmälan till Svenska Unescorådet om att bli kreativ stad inom folklig konst och hantverk med fokus på knyppling. Unescorådet biföll anmälan och Vadstena kommer därmed att delta i möten och andra aktiviteter under 2026, parallellt med färdigställandet av den formella ansökan till Unesco.

Kommunikation och information

Yttrandefrihet är ett fokusområde i Sveriges strategi för samarbete med Unesco. Även i strategin för verksamheten i Sverige är förmågan att tolka samtiden och stöd till demokratins röstbärare viktiga områden. Arbetet under 2025 har huvudsakligen kretsat kring nedanstående områden.

Journalisters säkerhet och pressfrihet

Svenska Unescorådet delar regelbundet Unescos pressmeddelanden om mördade journalister till Regeringskansliet och de ambassader i landet där journalisten i fråga blivit mördad. Pressmeddelandena inkluderar en uppmaning från generaldirektören om att utreda mordet.

Mot bakgrund av den internationella pressfrihetsdagen 2025 arrangerade Svenska Unescorådet, tillsammans med Stockholms stadsbibliotek och Kommittén för demokratins röstbärare, ett panelsamtal på Tranströmerbiblioteket i Stockholm. Evenemanget inkluderades i Unescos globala förteckning över pressfrihetsrelaterade aktiviteter. I panelsamtalet diskuterades bland annat varför journalister, forskare och författare som arbetar med klimatfrågor i allt högre grad utsätts för hot och hat, samt vilka konsekvenser detta kan få för det demokratiska samtalet och pressfriheten.

I samband med pressfrihetsdagen i maj och den internationella dagen mot straffrihet för brott mot journalister i november bistod Svenska Unescorådet Unesco med översättning och spridning av kampanjmaterial till media och i rådets egna kanaler. Därutöver gick Unesco vidare med Svenska Unescorådets förslag om att engagera 2024 års mottagare av Svenska Unescopriset i Unescos pressfrihetskonferens i Bryssel – i detta fall genom ett moderatorsuppdrag för högnivåsamtalet *Information as a Public Good in the Age of AI*, som belyste både möjligheter med artificiell intelligens och utmaningar kopplade till yttrandefrihet och rätten till information. Detta är av vikt eftersom Svenska Unescorådet verkar för att fler svenska expertröster ska delta och göra sig hörda i Unescos sammanhang.

Unesco släpper vart fjärde år en global rapport om statusen för yttrandefrihet och mediefrihet i världen – *World Trends Report on Freedom of Expression and Media Development*. Rapportens slutsatser presenterades vid Unescos 43:e generalkonferensen i november 2025, där bland annat Sveriges ambassadör till Unesco deltog i ett efterföljande panelsamtal. Svenska Unescorådet spred även rapportens slutsatser till relevanta aktörer i Sverige, i ett förberedande arbete inför en större rapportlansering kommande år.

Världsminnesprogrammet

I det nationella arbetet med Unescos världsminnesprogram fungerar Svenska Unescorådet som observatör i den svenska världsminneskommittén och deltar vid dess möten. Under Unescos styrelsemöte i maj utsågs Karl Tiréns jojkkarkiv och Ravensbrückarkivet till nya världsminnen, vilket uppmärksammades brett i media. Svenska Unescorådet har dessutom lyft fram de nya världsminnena genom ett samtal på Bokmässan och i en ceremoni på Riksarkivet när arkiven tog emot sina Unescocertifikat. Det har även gett möjlighet att uppmärksamma arkivens viktiga roll för yttrandefrihet och ett demokratiskt samhälle.

Under sommaren 2025 skickade den svenska världsminneskommittén in ett nytt förslag på nominering till Svenska Unescorådet gällande *The Swedish Chamber's Accounts and Maps, 1530–1655*, framtaget i samarbete mellan det svenska och finska Riksarkivet. Unescorådet beslutade att nominera arkivet till Unesco.

Demokratins röstbärare

Unescorådets representant har under 2025 fortsatt som adjungerad till Kommittén för demokratins röstbärare presidium. Kommittén samlar företrädare för forskare, journalister och kulturskapare för att skapa möjligheter till erfarenhetsutbyte mellan grupperna. Dialogen har skett med utgångspunkt i Unescos mandatområden och normativa instrument kring konstnärlig frihet, forskares frihet och pressfrihet, samt utifrån de tre gruppernas särskilda roll i det demokratiska samtalet. Vid årsmötet i mars utökades antalet medlemmar i kommittén som därmed består av 25 medlemsorganisationer.

Kommittén har under 2025 bland annat arrangerat och deltagit i samtal under Almedalen och Bokmässan. Därutöver samarbetar kommittén med Unescorådet och Stockholms stadsbibliotek inom satsningen ”Samtal pågår” som under 2025 resultat i fem streamade panelsamtal om aktuella demokratifrågor inför publik på bibliotek runt om i Stockholm. Genom dessa aktiviteter har Unescorådet, Stockholms stadsbibliotek och kommittén bidragit till att bredda det demokratiska samtalet och stärka yttrandefrihet, samtidigt som biblioteken som mötesplatser säkerställer att dialogen är öppen och kostnadsfri för allmänheten.

Råd och underlag till regeringen

Svenska Unescorådet ska enligt direktivet ”bistå regeringen med råd, underlag, förslag och yttranden i frågor som rör Unescos verksamhet och Sveriges deltagande i denna verksamhet”.

Svenska Unescorådet har under året bidragit med underlag och information till regeringen inom en rad olika områden och i olika funktioner. Unescorådet agerar regelbundet i en rådgivande funktion till regeringen gällande enskilda sakfrågor och övergripande internationella frågor och kring mötesformer. Exempelvis har Unescorådet tillsammans med Sveriges delegation i Paris bistått i samordningen av Sveriges deltagande vid olika möten inom Unesco och bistått med underlag inför Unescos generalkonferens hösten 2025 där bland annat utkast på delegation, instruktion och nationellt tal delgetts Regeringskansliet.

Svenska Unescorådet har vidare, i nära samarbete med Sveriges delegation i Paris, fungerat rådgivande och samordnande inför de val som ägde rum inom Unesco under hösten, främst inför generalkonferensen men även inför val i konventionskommittéer. Det är av stor betydelse att Sverige har en aktiv roll i valarbetet, eftersom stöd till andra länders kandidaturer kan generera motsvarande stöd för svenska kandidater inom andra FN-organ, och därigenom öka Sveriges inflytande.

Svenska Unescorådet har bistått ansvariga myndigheter i deras framtagande av underlag inför kulturkonventionernas statspartsmöten genom rådgivning ur ett Unescoperspektiv. Kansliet har också deltagit i förberedelser inför statspartsmöten och kommittémöten genom att delta i och, i vissa fall, sammankalla svenska förmöten.

Under våren 2025 tog Svenska Unescorådet fram förslag på ny inriktning för Sveriges samarbete med Unesco, som ska ersätta strategin för 2022–2025. Förslaget utarbetades i linje med nya riktlinjer för organisationsinstruktioner från Utrikesdepartementet. I arbetet

involverades, förutom Sveriges delegation i Paris, även Svenska Unescorådets ledamöter samt, genom digitala samråd, flertalet andra nationella samarbetspartners. Ansvarigt statsråd fastställde därpå organisationsinstruktionen samt ett nytt tilläggsdirektiv för Svenska Unescorådet. Den politiska inriktningen ligger i väsentliga delar fast i förhållande till föregående period.

Unescorådet har även lämnat inspel till Utbildningsdepartementet inför att ett nytt Unescoråd ska utses för perioden 2026–2030.

Information om Unesco

Svenska Unescorådet ska enligt direktivet ”informera, sprida kännedom om och skapa intresse i Sverige för Unescos verksamhet”.

Under 2025 har Unescorådets kommunikationsarbete synliggjort Unescos kärnuppdrag genom en kombination av strategiska pressinsatser, samarbeten inför utnämningar, publika evenemang och en kontinuerlig närvaro i digitala kanaler. Svenska Unescorådet har genom strukturerad samverkan uppnått en bred och jämn kommunikationsnärvaro över året med ökat engagemang och fler följare på de huvudsakliga sociala medieplattformar som rådet använder. Målgrupperna är främst beslutsfattare och aktörer inom rådets samarbeten och nätverk.

På hemsidan publicerades över 40 artiklar under året, med teman som immateriellt kulturarv, yttrandefrihet, Unescos konventioner, internationella dagar och svenska bidrag till organisationens arbete. Nyhetsbrevet, som når cirka 1 400 prenumeranter och publiceras kvartalsvis, bibehöll sin höga öppningsfrekvens på i snitt 30 procent¹.

På sociala medier har rådet fortsatt stärka sin närvaro. LinkedIn är den huvudsakliga plattformen, med en daglig tillväxt på 2–3 följare och ökande engagemang i form av delningar och kommentarer. Plattformen används för längre, kontextualiserade nyheter som bidrar till kunskapshöjning inom Unescos mandatområden. Instagram har haft en stabil aktivitet med regelbundna inlägg om kulturarv, biosfärområden, kreativa städer och olika evenemang, med en måttlig ökning av följare. Facebook används i begränsad omfattning, främst för att dela innehåll från Instagram eller Unescos koncept i Sverige, och engagemanget är lågt. Plattformen X har varit vilande under året på grund av låg räckvidd och ökad polarisering.

Kommunikationssamarbetet med Unesco har fortgått under 2025, med bland annat samarbete kring pressfrihetsdagen och dagen mot straffrihet för brott mot journalister samt Sveriges bidrag till Unescos program O3 (*Our rights, Our lives, Our future*) som möjliggör utbildning inom sexuell och reproduktiv hälsa i länder söder om Sahara. Inom ramen för Svenska Unescorådets årliga samarbete med Unesco inför givarmötet *Annual Review Meeting*, publicerade Unesco videoklipp med svenskar som arbetar i Unesco.

---

¹ Enligt Svenska Unescorådets nyhetsbrevstjänst Get a Newsletter är en god öppningsfrekvens mellan 15-28 procent.

Därutöver publicerade Unesco och Unescorådet infografik om de nordiska ländernas bidrag till Unesco för att synliggöra vikten av det multilaterala samarbetet.

Svenska Unescorådet sprider information om Unesco och skapar intresse för organisationens verksamhet på många olika sätt, bland annat genom panelsamtal, konferenser, mässor, föredrag och ett aktivt kommunikationsarbete. Dessa insatser bidrar till att bredda och fördjupa kunskapen om Unescos arbete. Unescorådet stödjer även samarbetspartners och andra aktörer i Sverige i deras kommunikation om Unesco, till exempel genom att ta fram informationsmaterial och initiera gemensamma kommunikationsinsatser.

Svenska Unescorådet i media

Unescorådet har under 2025 skickat ut tre pressmeddelanden i egen regi. Dessa har rört Unescos utnämningar av Storkriket till biosfärområde och Lund till kreativ stad inom litteratur samt årets vinnare av Svenska Unescopriset. Unescorådet har även samverkat kring pressmeddelanden som samarbetspartners skickat ut – t.ex. angående de nya världsminnena Karl Tiréns jojksamling och Ravensbrückarkivet liksom Unescos nya virtuella museum. Pressmeddelandena har fått god spridning och resulterat i en mängd redaktionellt material.

Till de frågor som uppmärksammats brett under året hör även nomineringen av håvfisketraditionen och världsarvsfrågor. Under sommaren 2025 rapporterade medierna om Unescos kritik mot planerna på gruvdrift i Kallak och de möjliga konsekvenserna för världsarvet Laponia. Samtidigt fick beskedet att USA lämnar Unesco stor uppmärksamhet i svensk press. Ett brett genomslag har i allmänhet uppnåtts genom samarbete mellan Svenska Unescorådet, berörda institutioner och Sveriges delegation i Paris. Gemensamma kommunikationsmöten, samordning av pressmeddelanden, debattartiklar och sociala medierinsatser gav genomslag i samtliga större presskanaler.

Lanseringen av Unescos nya virtuella museum visar hur bred medial uppmärksamhet kan uppnås. Genom ett samarbete som samordnades av Riksantikvarieämbetet, med deltagande av Svenska Unescorådet, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, kunde inrättandet av det virtuella museet spridas i Sverige. Föremålsägarnas parallella kommunikation i sociala kanaler förstärkte effekten efter ett gemensamt pressmeddelande. Ett resultat av samarbetet var att Sverige rankades på fjärde plats bland alla länder som besökt det virtuella museet och att de sex svenska föremål som finns med i museets samlingar var bland de tio mest visade – vilket bidrar till synliggörandet av problemet med stöld och förstörelse av kulturföremål.

Strategisk förhandsinformation om Unescos flaggskeppsrapport *World Trends Report on Freedom of Expression and Media Development* kunde förmedlas i samband med den internationella dagen mot straffrihet för brott mot journalister, något som gav utslag i press och på sociala medier.

Debattartiklar och opinionsbildning

Unescorådet deltog även i opinionsbildande arbete genom flera debattartiklar. Dessa rörde bland annat arkivens roll för demokratin, en fråga som kunde lyftas med anledning av utnämningen av nya världsminnen (tillsammans med Statens musikverk och Lunds universitet), utbildning som global ödesfråga (i samarbete med Unesco och Rädda Barnen), kvinnors underrepresentation i media (tillsammans med UN Women), samt en bred FN-gemensam text på FN-dagen tillsammans med övriga FN-organ i Sverige. Artiklarna placerades i Sydsvenskan, Altinget, Global Bar Magazine och Upsala Nya Tidning. Bland de nationella och internationella dagar som Svenska Unescorådet uppmärksammat under 2025 återfinns bland annat Förintelsens minnesdag, Pressfrihetsdagen, Biosfärdagen, Internationella läskunnighetsdagen, Världslärardagen, Världsminnesdagen och dagen för allas rätt till information, *Banned Books Week* och Internationella dagen mot straffrihet för brott mot journalister.

Synlighet genom evenemang

Efterfrågan på medverkan av Unescorådet i olika evenemang, möten och konferenser var fortsatt hög under 2025. Unescorådet har bland annat arrangerat och deltagit i Folk och Kultur och Bokmässan med samtal om Unescos konvention om en mångfald av kulturyttringar, kreativa städer och yttrandefrihet, bibliotek som demokratiska mötesplatser samt om arkivens betydelse och våra nya världsminnen.

Genom dessa insatser samt regelbundna nyhetsbrev och snabba reaktioner på större händelser inom Unesco på förfrågningar från media, har Svenska Unescorådet kunnat bidra till en mer sammanhållen berättelse om Unescos relevans och syfte för målgrupperna i Sverige.

För mer information om Unescorådets omfattande verksamhet vad gäller seminarier, utskick och föreläsningar, se kansliets rapporter till årets fyra rådsmöten.

Handläggning och samordning av Unescoärenden

Svenska Unescorådet ska enligt direktivet ”handlägga och samordna ärenden som Sverige har tagit emot från Unesco eller som rör Unescos verksamhet”.

Unescorådet handlägger varje år ett stort antal inkomna ärenden såsom inbjudningar och förfrågningar av olika slag från Unesco som samordnas med berörda parter inom Regeringskansliet och andra relevanta myndigheter.

Unescorådet har en särskild roll gällande vissa nomineringsprocesser till Unescos olika koncept, något som kräver granskning av ansökningar, handläggning av stödbrev samt rådgivning till intressenter. Unescorådet har under året även samordnat och bidragit med underlag till Sveriges svar på Unescos olika frågeformulär vid flera tillfällen. Därutöver får Unescorådet varje år flertalet frågor från allmänheten. Dessa kan röra olika aspekter av Unesco och Unescorådets verksamhet, såsom synpunkter och frågor om enskilda världsarv

och frågor om ekonomiskt stöd till projekt. Såsom tidigare år har Unescorådet bistått i handläggning av arbetet med röstning i olika val inom Unesco, i nära samarbete med Sveriges delegation i Paris, Utrikesdepartementet och andra berörda departement och myndigheter. Unescorådet sprider även de tjänster som utlyses inom Unesco, både i de nätverk som rådet hanterar samt i sociala medier.

Exempel på ärenden som Unescorådet har handlagt under 2025:

- Sverige var ett av 77 länder som svarade på den periodiska rapporteringen gällande rekommendationen för öppen vetenskap. Svenska Unescorådet bistod Utbildningsdepartementet i arbetet.
- Svenska Unescorådet bistod i den periodiska rapporteringen på Unescos rekommendation om etik och AI under våren 2025 i samarbete med Finansdepartementet och Myndigheten för digital förvaltning.
- Svenska Unescorådet har förmedlat information om Unescos arbete inom idrott och antidopning till ansvariga enheter på Regeringskansliet. Under 2025 bidrog Sverige till den periodiska rapporteringen på Unescos konvention om antidopning genom Socialdepartementet och Antidopning Sverige, vilka även deltog vid *Conference of Parties to the Anti-Doping Convention* (COP 10) i oktober.
- Under 2025 uppmanades medlemsstaterna att rapportera till Unesco om genomförandet av rekommendationen om vetenskap och forskare (2017). Svenska Unescorådet tog initiativ till svensk rapportering, men frågan kunde inte prioriteras på Utbildningsdepartementet.

Företräda Sverige i Unesco

Svenska Unescorådet ska enligt direktivet ”i förekommande fall, enligt instruktion och i samråd med Regeringskansliet, företräda Sverige i Unesco och dess underliggande arbetsgrupper, nätverk och kommittéer”. Svenska Unescorådet prioriterar kommittéer och styrelser där Sverige innehar en plats.

Under 2025 representerade medarbetare från Svenska Unescorådet (kansli samt ordförande och ungdomsdelegat) Sverige i den svenska delegationen till Unescos 43:e generalkonferens. Vidare företrädde Svenska Unescorådet Sverige, tillsammans med Sveriges delegation i Paris, under de mellanstatliga förhandlingarna om en rekommendation om etik och neuroteknologi.

Svenska Unescorådet ingick även i den svenska delegationen till Världsarvskommitténs 47:e möte vid Unescos högkvarter i Paris. Sverige deltog där som observatör.

Miljö och klimat

Unescorådet följer de anvisningar som finns i Regeringskansliets miljöpolicy och resepolicy. Gällande elförbrukning, kontorsmaskiner, upphandlingar och andra liknande frågor är Svenska Unescorådets möjligheter att påverka sina klimatavtryck små, eftersom samtliga dessa frågor hanteras av Regeringskansliet.

När det gäller resor är målet minsta möjliga miljö- och klimatpåverkan. Resor inom Sverige

ska ske med tåg, men kan undantagsvis ske med flyg av tidsskäl. Även vid utrikes resor utnyttjas tåg eller båt i den utsträckning det är möjligt, utifrån platstillgänglighet och upphandling av resetjänster inom Regeringskansliet. Svenska Unescorådet utnyttjar också i hög grad digitala möten för att minska resandet, såväl nationellt som internationellt.

Under 2026 har alla kansliets nationella resor utom en (till Luleå) skett med tåg. Att Unescos generalkonferens var förlagd till Uzbekistan hösten 2025 bidrog till väsentligt ökade utsläpp jämfört med tidigare år då generalkonferensen ägt rum i Paris

Finansiell redovisning

Sveriges bidrag till Unesco

Sverige bidrar ekonomiskt till Unesco dels genom medlemsavgifter och särskilda stöd till fonder, dels genom frivilliga bidrag, som ges av bland annat Sida.

Avgifter till Unesco och ICCROM

Sveriges medlemsavgift till Unesco fastställs i enlighet med FN:s bidragsskala. Medel för detta finns avsatta i regleringsbrevet avseende Svenska Unescorådet i anslag 4:2 *Avgift till Unesco och ICCROM*. De senaste fyra åren (2022, 2023, 2024, 2025) har anslaget uppgått till 32 186 tkr. På grund av förändringar i valutakurserna översteg dock kostnaderna 2024 tillgängliga medel med ca 43 000 kr, vilket innebar att tillgängliga medel på anslagsposten 2025 var 32 143 tkr.

Svenska Unescorådet har i enlighet med regleringsbrevet betalat in Sveriges medlemsavgift till Unesco, vilken för 2025 uppgick till 29 865 431 kr. Därutöver har Svenska Unescorådet betalat Sveriges bidrag till fonden för immateriellt kulturarv (594 940 kr), Världsarvsfonden (907 153 kr), Internationella centret för bevarande och restaurering av kulturföremål (ICCROM) (394 560 kr) och fonden för kulturell mångfald (IFCD) (344 527 kr).

År 2025 var Sveriges bidrag till fonden för immateriellt kulturarv och Världsarvsfonden högre jämfört med 2024. Medlemsavgifter och bidrag inbetalas i euro och dollar och på grund av växelkursen fanns vid årets slut ett utrymme på drygt 565 000 kr som Sverige i dialog med Unesco fördelade till dessa fonder.

De samlade avgifterna och internationella bidragen 2025 uppgick totalt till 32 106 612 kr (inklusive en marginell valutadifferens). Kvarvarande medel kan inte överföras till kommande verksamhetsåret 2026.

Stöd via Sida

Sverige har under 2025 fortsatt att vara en av Unescos största givare av frivilliga bidrag, genom det fyraåriga stödet från Sida på totalt 484 miljoner svenska kronor (motsvarande 47,6 miljoner USD). Det avtalet har gällt perioden 2022–2025. Av det frivilliga bidraget har 360 miljoner svenska kronor gått till ett flexibelt stöd till utbildningssektorn. Flexibiliteten och långsiktigheten i stödet tas ofta upp som gott exempel i olika sammanhang och ger Sverige en viktig och tydlig roll i Unesco.

124 miljoner kronor har gått till projekt inom yttrandefrihet, kommunikation och kultur och möjliggör bland annat satsningar på medieprojekt inom programmet IPDC samt arbete för konstnärlig frihet inom arbetet med Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturella uttryck.

Unescorådets ekonomiska redovisning

Nedanstående redovisning gäller anslagspost 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet.

Ramanslaget för år 2025 uppgick till 11 684 tkr. Från 2024 fanns ett överskott på 275 tkr. Totalt uppgick de tillgängliga medlen till 11 959 tkr. Resultatet för 2025 landar på ett litet överskott på 44 tkr. Dessa medel tas med in i verksamhetsåret 2026.

Jämfört med 2024 var personalkostnaderna år 2025 drygt 170 tkr högre. En jämförelse med föregående år kompliceras av flertalet personalförändringar på kansliet 2024, något som påverkade både antalet anställda och lönenivåerna. En förutsedd kostnadsökning (ca 120 tkr) avsåg utbetalning av sparade semesterdagar för lokalanställd vid Sveriges delegation i Paris. Utbetalningen föll ut i samband med att anställningen upphörde under 2025. En annan förklaring är att rådsledamöternas arvode för 2024 (77 tkr) belastade 2025 års budget. Vidare har en kostnadspost (ca 340 tkr) rörande verksamheten i Paris flyttats från personalkostnader till övriga driftskostnader 2025. Utfallet ligger i stort sett i nivå med budget.

Kostnaderna för administrativa påslag låg ca 260 tkr lägre än 2024. Den främsta förklaringen är att kostnader för bostad i Paris bokfördes som administrativa utgifter 2024, medan kostnaden bokfördes som hyra under 2025. Därtill bar Utbildningsdepartementet en extra del av kostnaderna (ca 76 tkr) för det administrativa abonnemanget för personalen vid Sveriges delegation i Paris. I övrigt har kostnaderna legat i nivå med budget för 2025.

Övriga driftskostnader låg betydligt högre 2025 än 2024 (870 tkr), vilket kan förklaras dels av ökade resekostnader på grund av generalkonferensen, dels bokföringsmässiga förändringar (se ovan). Ytterligare kostnadsökningar, på drygt 100 tkr, är förenade med representation (främst nordisk mottagning under generalkonferensen och högnivåbesök från Unesco) och kostnader kopplade till flytt av bostad i Paris. Utfallet ligger i nivå med budget.

Verksamheten har kunnat bedrivas med en budget i balans genom att bemanningen justerats ner i förhållande till de större kostnadsökningar som uppstod 2024, och genom allmän återhållsamhet främst i fråga om resor. Unescorådet har även nyttjat möjligheten till digitala möten för att upprätthålla en hög ambition i verksamheten trots begränsade resurser.

Tabell 1: Ekonomisk redovisning Svenska Unescorådet 2025

(tkr)	2025	2024
Tillgängliga medel		
Anslag (UO16 4:3)	11 684	11 339
Anslagssparande	275	67
Summa tillgängliga medel	11 959	11 407
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal	7 934	7 764
Kostnader för administrativa påslag	1 412	1 672
Övriga driftskostnader	2 519	1 646
Lämnade bidrag	50	50
Summa verksamhetens kostnader	11 915	11 132
Verksamhetsutfall	44	275

Rådet och kansliet under 2025

Under 2025 har Svenska Unescorådet bestått av följande tio ledamöter:

Lena Sommestad, ordförande, före detta statsråd
Richard Sannerholm, vice ordförande, lektor, Södertörns högskola
Lisen Schultz, ledamot, forskare, Stockholms universitet
Brendan R. Joseph, ledamot, ungdomsrepresentant LSU
Ulrika Källén, ledamot, verksamhetsledare, KLYS
Eric Fugeläng, ledamot, avdelningschef, Riksantikvarieämbetet
Marie-Louise Hänel Sandström, ledamot, riksdagsledamot
Carolina Wennerholm, ledamot, enhetschef, Sida
Jonas Ohlsson, ledamot, föreståndare, Nordicom
Fredrik Hemmensjö, ledamot, rektor, Polhemskolan.

Under 2025 hölls fyra rådsmöten, varav ett rådsinternat i Lund i maj månad.

Vid det första rådsmötet i februari togs bland annat beslut om Svenska Unescorådets verksamhetsberättelse och budget. Arbetet inleddes även med en ny strategi för Sveriges samarbete med Unesco liksom en utvärdering av rådets arbete.

Vid årets andra rådsmöte, i Lund i maj, fattades beslut om mottagare av Svenska Unescopriset, inriktning för utlysningen av Unescoprofessurer samt en uppdaterad, mer detaljerad arbetsordning. Rådet besökte i samband med mötet Raoul Wallberginstitutet, världsmindet Ravensbrückarkivet, det kandiderande biosfärområdet Storkriket samt Dawit Isaak-biblioteket. Rådet träffade även LUCS' ordförande.

Vid årets tredje möte, i september, fattade rådet bland annat beslut om en nominering till världsmminnesprogrammet och reviderade riktlinjer för Unescoprofessurer samt diskuterade inriktningen på Svenska Unescopriset 2026.

Vid det sista mötet, i december, beslutade rådet bland annat om Vadstena kommuns intresseanmälan om att bli kreativ stad. Rådet fick även en resultatrapportering utifrån regeringens strategi för samarbete med Unesco 2024, rapport från generalkonferensen i Samarkand samt en lägesrapport från Sveriges delegation i Paris.

Rådets ordförande och ledamöter ur rådet har under året även deltagit i några av Svenska Unescorådets övriga möten och aktiviteter, nationellt och internationellt.

Kansliet

Under 2025 har Unescorådet haft gemensamma möten varje vecka med Sveriges delegation i Paris för samordning och uppdatering om aktuella Unesco-frågor och kommunikationsinsatser. Veckovisa möten har även hållits med Utbildningsdepartementet och var tredje vecka med Kulturdepartementet. Inga personalförändringar har skett under året.